

Csongrád megyei Szemle

Születőben a helyi társadalompolitikai folyóirat

IGEN RÉGI és tagadhatatlanul jogos igénye a megyénkben élő és alkotó emberek nagy csoportjának, hogy teremtsék olyan fórum, amely a társadalmi élet, a közügyek alaposabb megismerésének segítőtje; az okos, előrevívó eszmecserék, viták és megfontolt döntések előkészítésének kerete és eszköze legyen. S akikben a helybeli eredmények, változások és tervek iránti sokoldalú érdeklődés munkál, azok sürgették is a helyi társadalompolitikai folyóirat megszülését. Nyilván örömmel és kíváncsian veszik most kézbe a folyóirat elsőszámát, vagyis: mutatóvázisát, amelyet két-tós céllal jelentettek meg: egyrészt az indítandó újságot sajtóorgániummal kapcsolatos elképzeléseket bemutatni, másrészt az olvasó véleményét kifürkészni.

Egy mutatóvázisból ugyan nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, de a kiadvány szerkesztői mindazon észrevételekre és javaslatokra várnak, amelyek az együttes gondolkodás erejénél és megköszorított hatásánál fogva a már említett régebb óta deklarált igényekhez a legjobban közelíteni tudnak. A közérdeklődés lehetséges megismerése és konkretizálása mindenképpen hasznosnak ígérkező munkamódszer egy lapindításhoz, illetőleg annak kedvező fogadtatásához.

MILYEN témaköröket szándékozik felölelni a folyóirat? Az előszóban ezt írják: „E fórum foglalkozni kíván a politika, a gazdaság, a kultúra, a közművelődés, a közoktatás, az egészségügy, a helytörténet, a városi politika kérdéseivel. Az e területen jelentkező feladatok megfogalmazásával, elemzésével segítséget kíván nyújtani azok megoldásához.

A társadalomtudományi kutatások helyi eredményeinek közlésével is igyekszünk hozzájárulni a fejlett szocialista társadalom építéséhez, megyénk közgondolkodásában a szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus erősítéséhez.

Ebben a szellemben azoknak a fejlődési folyamatoknak a bemutatása mellett, amelyek hazánkban szűkebb pátriánkban végbemennek, egyre mélyülő nemzetközi kapcsolatainkat felhasználva olyan frásoknak is helyt kívánunk adni, amelyek tájékoztatnak testvérmegeink életéről.

A FOLYÓIRAT elsőszámának közleményei igazodnak a vázolt célhoz. Dr. Antalffy György—dr. Prandler Árpád: *Az emberi jogokról* írott tanulmányrésze napjaink sokat vitatott kérdésében segít eligazodni, s ez azért is lényeges, mert az emberi jogok tényleges megvalósulásának és kiszélesedésének legfontosabb eszköze és módszere a szocialista államokban a szocialista demokrácia továbbfejlesztése. A gazdaságpolitikai rovatban dr. Krajók Gyula: *Csongrád megye ipari fejlődésében érvényesülő tendenciák* címmel megjelent cikke azt az átalakulást elemzi, amit az iparosítás eredményezett 1975-ig. A városi politikai rovatban dr. Takács Máté: *Szeged és környékének kölcsönhatása — „munkamegosztás” a települések között* című írása olvasható. Ebben a szegedi táj központjával szemben joggal támasztott igényeket és a lehetséges fejlődést kísérelte meg felvázolni — némi szubjektív érzésekkel színezte a száraz tényeket. A változó élet rovat dr. Papp Ignác—dr. Szentirmai László: *A szegedi termelőszövetkezetek aktív tagjainak társadalmi-közéleti tevékenységéről* íródott szociológiai tanulmányának adott helyet. Tanulságos megállapításokat tartalmaz az életmód igen lényeges eleméről, a társadalmi-közéleti aktivitásról, mely a szegedi tsz-tagok körében kibontakozóban van, jó lehetőség kínálkozik a differenciált társadalmi-közéleti tevékenység további növelésére. Dr. Berencsi György: *Bepillantás Csongrád megye egészségügyének múltjába és jelenébe* címmel a betegellátás tárgyi és szubjektív feltételeit, az előrelépést és a meglevő nehézségeket vázolta föl sok-sok adattal „fűszerezve”. A

kultúra-közművelődés rovatban *A Szegedi Szabadtéri Játékok két évtizede* történetét Horváth Mihály foglalja össze azzal az összeggel, hogy: „Csak úgy juthatunk előbbre, ha a fesztivál ügye az egész város ügye marad”. *Művészet és társadalom a Vásárhelyi Őszi Tárlatok tükrében* című írásában dr. Dömötör János kitér a „Miért éppen Vásárhelyen” kérdésére is. Szerinte: „Az itt kibontakozott művészet milyenségében a meleg, közvetlen, emberi, baráti légkör, mely itt a művészetet körülveszi, feltétlenül fontos szerepet játszott és játszik”. A helytörténet rovatban dr. Juhász János cikke olvasható: *A kubikosokról és a kubikos hagyományok ápolásáról Csongrádon*. A csongrádi múzeumban 1974-től megtekinthető az Alföld kubikos-ságának tárgyi és szellemi hagyatéka, s a hagyományok ápolásában egyik fontos formája a Csongrádi Napokon 1971 óta szervezett országos kubikostalálkozó és -vetélkedő is. A szemle rovatban dr. Bárány Ferenc *A megyénk történetéről és népeletről* megjelent újabb kiadványokról ír. Ezek: A Csongrád megyei munkásmozgalom 1919. augusztus 1. — 1944. október 10. Válogatott dokumentumok Csongrád megyei munkásmozgalomának történetéből. — Szörög és Tápé (Tanulmányok). — Tanulmányok Kistelek történetéből és népeletről. A szerző eképp summázza véleményét: a legutóbb megjelent három helytörténeti munka kisebb-nagyobb fogyatékosai ellenére is maradandó értékű, s méltán számíthat a szűkebb pátria határain kívül is olvasótáborra.

A Csongrád megyei Szemlét a Csongrád megyei tanács vb művelődésügyi osztályának megbízásából a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat adta ki. Felelős szerkesztő: *Fehér István*. Szerkesztő: *Szabó Endre*.

(A kiadvány a megye városainak hírlapboltjaiban és pavilonjaiban vásárolható meg. Ára: 10 Ft.)

BÁLINT GYULA

Velencei nyár

A Fejér megyei díszítő-művészeti szakkörök kiállításának megnyitójával megkezdődött és augusztus végéig tart a Velencei nyár rendezvénysorozata. Az agárdi szabadtéri színpadon július 27-én az Állami Népi Együttes ad műsort. A kápolnányéki művelődési házban július 8-án tartják a Fejér megyei parasztkórusok találkozóját. A könnyűzenei koncertek sorozatában az agárdi strand szabadtéri színpadán július 7—augusztus 25. között több népszerű pop-együttes lép fel. A velencei Kápolnagálériában Ravasz Erzsébet grafikusművész, majd ifj. Koffán Károly festőművész és Cziránszky Mária szobrászművész munkáit tekinthetik meg az érdeklődők.

A vakációra

Táborhelyek hegyekben

Több mint 30 táborozóhelyet jelöltek ki a bükk és a zempléni hegyvidéken — a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság területén — az ország különböző részeiből érkező általános és középiskolás diákoknak. A gyerekek Miskolc környékén, a Garadna-patak völgyében, Miskolc-Tapolca szomszédságában, a dédési vár körül vakációzhatnak.

Ügyeltek arra is, hogy a táborhelyek jól megközelíthetők legyenek, elegendő ivásra és tisztálkodásra alkalmas víz álljon a táborozók rendelkezésére, s az élelmiszer-beszerzést és az egészségügyi ellátást is biztosítani tudják. Az erdőgazdaság csak

a kijelölt helyeken engedélyezi a táborozást, hogy az ott tartózkodók ne tegyenek kárt a nagy értékű erdősegekben és ne zavarják a némes vadak járását. (MTI)

Aszfaltgyár

Három megye útjaira készül az aszfalt, Somogy, Tolna és Baranya megye úthálózatának felújítását szolgálja az NDK-ból vásárolt aszfaltgyár, amely Kaposfüreden dolgozik. Az aszfaltüzem évente 350 ezer tonna burkolóanyagot gyárt.

Figyelem, keringő!

Kíváncsi lennék, ehhez mit szólnának, akik a diszcolóságot őrüli és hölgyek gyűlekezetének titulálják!

A buszmegállóból a művelődési ház felé tart a jókedvű, hangos csapat. Néhány perc múlva zongoraszó, keringődallam foszlányai szűrődnek ki az utcára. Zárt ablakok mögött, a délutáni hőségben 16-an, vagy 18-an táncolnak a nagyteremben. Szegedi középiskolások, a mihályteleki művelődési ház Formációs klubjának tagjai. Összesen 28-an vannak, de a keddi és csütörtöki 3—3 órás próbákról mindig hiányzik valaki — végül is tanulni, érettségizni, dolgozatot írni, KISZ-be vagy szakkörre járni szintén kell. De ide is. Angol keringő, aztán bécsi, palotás, csárdás — ez a mai próbátábla, végül frissítőként, amúgy kedvetlenségű néhány latin-amerikai, aztán egy divattánc, az Éjszakai lán.

A versenytáncról mindenkinek van némi fogalma, hiszen a tévé általában közvetíti a szombathelyi nemzetközi versenyek gálaműsorait. De mi ez a formáció? A dolog egyszerű: a fiatalok nem párban, hanem csoportban, együtt táncolnak; egy-egy

kompozíció a folyton változó térformák összessége, szabályos rendje. A formációs táncban is lehet versenyezni, körülbelül öt év óta; évenként rendezik meg a sereg-szemléket, Miskolcon. Azt mondják, külföldön már jóval több fiatal hódított meg a csoportos szaloncím, mint nálunk, de az utóbbi években egyre-másra alakulnak itthon is klubok. A mihályteleki csoport tagjai egy éve dolgoznak együtt. Vagy szórakoznak? Dr. Viszt Józsefné táncpedagógus, a klub vezetője:

— A formációs tánc a mozgás kultúráját követeli meg; táncudást, formaérzést, fegyelmet igényel, az alkalmazkodás készségét, a közösség, a csoportjelleg törvényeinek tiszteletben tartását. A versenytánc tehetséget kíván, ide viszont elég a kulturált mozgás igénye, és az a vonzalom, amit a fiatalok általában úgy fejeznek ki: szeretek táncolni. Egyáltalán nem bánom, ha szórakozásnak tekintik a foglalkozásokat. Mindig ügyelek, hogy ne csak a versenyek anyagát, hanem a gyorsan változó divattáncokat is megtanulják, olyasmit, amit a diszcolóban is táncolhatnak. És korántsem

csak a szép mozgást, hanem a viselkedés, a magatartás kultúráját is elsajátítják. Nem lebecsülendő az azonos érdeklődés alakította közösség általánosabb, a személyiségre ható nevelő ereje sem. A gyerekek? Azt jósolják, az övékhez hasonló klubok előbb-utóbb átveszik a diszcoló helyét; hamarosan annyian lettenek szalonzenére, mint egyszer régen, nagyon régen... (Mint az egyik leg- rangosabb szegedi középiskola, a Ságvári gimnázium idei szalagavató balján!)

Addig is: kijárnak Mihálytelekre, hetente kétszer három órára, Szegedről, Sehogy se tudják megfogalmazni, miért akar egy beattáncokon nevelkedett tizenéves egyszerre csak keringőzni? „Hogy mit szólnak a diszcolók? Dehogy nevetnek! Irigykednek!”

Vajon ki mondja meg: a szórakozási divat egyik változása áll-e előttünk, vagy többről van szó; ha igen, mifélek az indítékai a fiatalok gondolkodás- és magatartás-változásának? Miért, hogy a felnőttek mindig csak a jeleket láthatják, az okokat meg — elkésve, utólag magyarázzák?

Sulyok Erzsébet

Molnár Zoltán

A vereség

45.

— Na, én megnéztem őket! — mondta András. — Visz-szajóvők. Oda megyek egy kicsit az asszonyhoz.

Nem szóltak rá semmit, mit szóljanak? A nyurga ki-tartott András mellett, indult utána. Czauner fűrkészte tovább a másik partot, mintha csak szuggereálni akarná azt a csónakot, hogy ájtójjon még egyszer erre az oldalra.

Kovács gondolt egyet, odaszólt a két sikértelen tutaj-építőnek, felugorva a domb fedezetéből:

— Gyertek, nézzük meg az asszonyt, hátha ott tudunk valamit segíteni!

Teljesen értelmetlen volt; mit segíthetnének ott? De mentek vele. Két lépés után le kellett vágódniuk a sárba, a románok már belöttek puskával is; csak úgy sziszegett mellettük.

Sőt, már a kiabálásuk is hallatszott. Kovács előszedte a maradék kézigrányát, a kenyérszákból, hogy a keze ügyében legyenek; beszúrkálta nyelénél fogva a töltény-táskák közé; felugrott, szökellt András után.

Majdnem egyszerre estek be a vízmarás fedezékébe. Nyomukban a másik kettő.

András letérdelt Arankához; megint csak a lélegzésüket akarta megnézni, de Aranka most fel is nyitotta egy kicsit a pilláját.

— Pihenek — suttogetta. S visszacsukta a szemét.

Pihensz, ugye, szegénykém. Megfogta egy kicsit a kar-ját, vállát, hogy érezze, hogy itt van, vele van.

Valami riadalomra emelkedett fel, hogy kinézzen. Elég fejtellenül, lármásan bukdácsolt a part felé egy szétszórt csapat. Fogta a puskáját, feltámasztotta a lehajló füves peremre. Láttá, hogy ezek a menekülők a szétzilált osztrák zászlóalj maradványai; még elég sokan voltak, de már nem is löttek, némelyik a puskáját is eldobta.

Gondolta, hogy itt vannak hatan, még lehetnének is, hogy fedezzék őket, de kire löjjenek? S még az osztrákokat

találhatják; s előttük vannak Czaunerék is, meg... vajon mi van azzal a nyolccal, akit otthagytak?

— Mi van, gyerekek?! — kiáltott rájuk, de már nem is azért, hogy megállítsa őket, csak kétségbeesésében.

— Árulás! — ordított vissza az egyik magyarul. — Árulás, nem tudjátok?! Csupa vaktöltény.

Fogta a puskáját, lött még egyet a levegőbe, aztán, éppen elérve a partot, nagy lendülettel meglöbálta a puskáját, és belehajította a vízbe. Lerángatta magáról a derekszíjat, zubbonyt, aztán a bakancsot is, és belegázolt a Tiszába.

Nyomában már mások is, mind többen vágtak neki a víznek; az egyik úgy, ahogy volt, ruhástul, a másik levet-közbe, némelyik anyaszült meztelenre, mint valami tömeg-téboly áldozatai, futottak vagy meneteltek bele a folyóba. Egy sebesült a bepólyált kezét igyekezett kiemelni a vízből, egy másik — még ilyen is akadt — nem dobta el a puskáját, azt vitte a feje felett, magasra tartva, hogy víz ne érje.

— Nézzétek meg a töltényeket! — szolt András a melléte kuporgó fiúnak.

Előszedték, kinek mennyi volt; ezek, úgy látszik, még régebbiek voltak, régebbi osztásból valók, akárcsak a sajátja, eközt nem volt, egyikőjükében sem akadt vaktöltény.

András kipróbálta a puskáját, lött egyet a levegőbe, csak úgy ki a folyó felé, amerre még nem úsztak menekülők. Jól van, működik, természetesen, semmi baj. Hátra-rántotta a zárdugattyút, és benyomta a csőbe a következőt. Felkönyökölt a fűre, mint valami mellvédre, és várta, hogy mi lesz.

Először a nyurga, kopaszodó fiú húzódtott fel mellé, ő is csőre töltött; azután ennek a társa, majd a Czauner küldte két sikértelen tutajépítő.

A kis fekete katona még mindig ott kuporgott Aranka lábánál, valamit piszmogott a zárvázzal. Elképzelhető, hogy valami baja van, hiszen nem a saját puskája, s nem sok ideje volt arra, hogy válogasson. Belenézett egész közelről, visszacsapta, megint kihúzta; oda ne csapd már azt a mérges bajuszod, te...! De még továbbra is csak kínlódott, nem jött fel. Lehet, hogy egyszer csak fogja magát, s elmegy az osztrákok után a folyóba?

A folyót, már azt is sűrűbben verték! Csak úgy csap-kodtak be az ágyúgránátok a vízben kúszkódó fejek közé.

(Folytatjuk.)